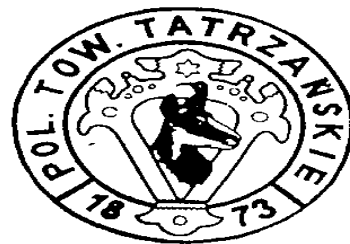

KLIMEK

POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE
BIULETYN INFORMACYJNY ZARZĄDU
ODDZIAŁU SOSNOWIEC

ROK XXVII

WRZESIEŃ 2022

9(114)

Korona Gór Polski: Biskupia Kopa. Prudnik i Moszna. 14.08.2022

Kolejnym celem w ramach zdobywania Korony Gór Polski była wycieczka w Góry Opawskie. Wycieczka została zrealizowana w dniu 14 sierpnia 2022 r. Trasa nasza wiodła z Sosnowca autostradą A-4 w rejon Krapkowic. Po zjeździe z autostrady przez Pokrzywnę dotarliśmy do Jarnołówka. Zatrzymaliśmy się na parkingu Ośrodka Konferencyjno - Wypoczynkowego „Ziemowit”. Jarnołówek jest wsią leżącą na terenie województwa opolskiego. W odległości 1 km znajduje się Republika Czeska. Wieś jest położona na kilku wzgórzach: Krzyżówka, Bukowa Góra, Srebrna Kopa i Biskupia Kopa. Przez wieś płynie rzeka Złoty Potok, a teren należy do Euroregionu Pradziad. Ta niepozorna rzeka była przyczyną katastrofalnej powodzi w dniu 13 lipca 1903 r. Zostało zniszczonych wiele domów i kościołów. Do Jarnołówka przybyła cesarzowa Niemiec Augusta Wiktoria, która obiecała wybudowanie nowego kościoła. Tak też się stało. Ale szybko podjęto działania w sprawie wybudowania zapory na rzece. Zapora została zbudowana w latach 1906-1909, a dzięki spiętrzeniu powstał zbiornik o pojemności 2,25 mln m³. W czasie powodzi w roku 1980 tama zaczęła przesiąkać i groziła zawaleniem. Dwukrotnie podejmowano remont tamy, ale dzięki temu w 1997 r. uratowała miejscowość od zniszczenia.

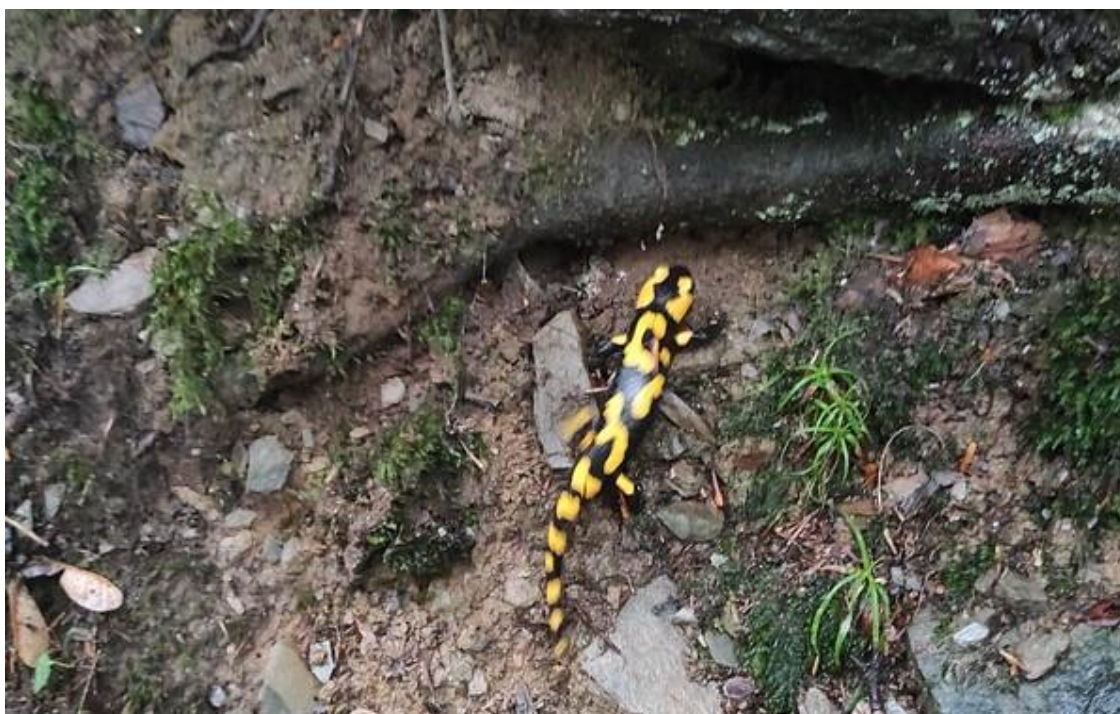
Ośrodek Konferencyjno – Wypoczynkowy „Ziemowit” w Jarnołówku

Celem naszej wycieczki była Biskupia Kopa leżąca w Górach Opawskich. Wybraliśmy wejście szlakiem żółtym. Planowany czas wejście 1,4 godziny. Pogoda była mglista i padał momentami drobny deszcz.

Jedno z wielu miejsc do odpoczynku na trasie na Biskupią Kopę

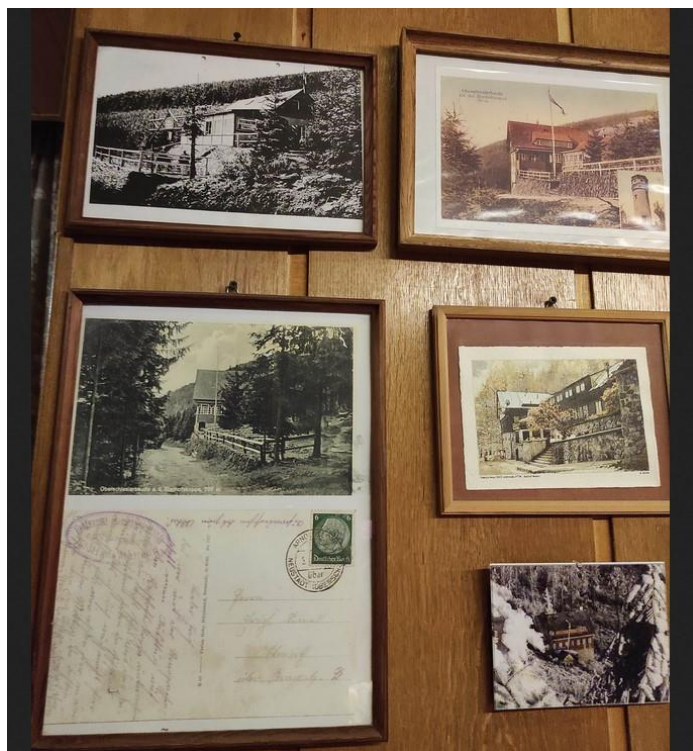

Na trasie spotkaliśmy tablice informacyjne, drewniane rzeźby, drewniane wiaty. Z uwagi na pogodę na szlaku było bardzo mało turystów. Szczególnie nas ucieszyło spotkanie z salamandrą plamistą. Starania o zbudowanie schroniska trwały od końca XIX w. Z inicjatywy Śląskiego Sudeckiego Towarzystwa Górskiego wybudowano schronisko. Obecnie ten obiekt nazywa się Schronisko PTTK „Pod Kopą Biskupią” im. Bohdana Małachowskiego. Po wojnie obiektem zajmował się Oddział PTT z Katowic. Od 1992 r. obiektem zajmuje się Oddział PTTK we Wrocławiu.

W schronisku na uwagę zasługuje duża ilość wiszących krawatów. To pamiątka o turystach, którzy w krawatach wchodzili na Biskupią Kopę. Na ścianach wiele tablic pokazujących schronisko w dawnych latach, oraz tablica upamiętniająca 85 lecie schroniska. Przed obiektem znajduje się duży taras, na którym rozstawione są parasole.

Schronisko w 2025 r. będzie obchodziło swój Jubileusz 100- lecia. Ponieważ deszcze przestał padać postanowiliśmy ruszyć do góry. W drodze na Biskupią Kopę zwróciliśmy uwagę na ciekawy słupek graniczny oraz pozostałości jakiejś strażnicy. Biskupia Kopa leży na wysokości 890 m n.p.m. Szczyt leży już po stronie czeskiej. Szczyt należy do Korony Gór Polskich. Na szczycie znajduje się wieża im. Franciszka Józefa. Zbudowana została w 1898 r. Posiada 18 m wysokości i została zbudowana dla uczczenia 50- lecia panowania cesarza Franciszka Józefa. Wieża po II wojnie światowej była zaniedbana. W 1996 r. została udostępniona dla turystów. Z wieży rozpościera się wspaniały widok na Masyw Śnieżnika, Jeseniki, Góry Złote. Przy bezchmurnej pogodzie widać Karkonosze, Góry Stołowe i Góry Sowie.

Rozhledna na Biskupské kupě / Wieża widokowa na Biskupiej Kopie

Biskupská kupa se svými 890 m nadmořské výšky působí z pohledu od polské roviny jako masivní přední hřída Jeseníků. Její jméno je odvozeno od tvaru hory, připomínající biskupskou mitru.

K výstavbě první dřevěné vyhlídkové věže na rakousko-pruské hranici dala k podnětu zlatohorská sekce Moravsko-slezského sudetského horského spolku v roce 1884. Stavební přípravy probíhaly od r. 1885, ale k zahájení provozu došlo až v červenci 1890. 13 m vysoká dřevěná pyramida o šesti podlažích měla tvar komolého jehlanu a byla zajištěna čtyřmi ocelovými lany. V blízkosti této rozhledny byla postavena Rudolfova chata, která poskytovala možnost odpočinku a občerstvení. Za pět let svého provozu byla první rozhledna tak silně poškozena, že se v roce 1896 celá zřítla. Po velkých nesnázích a dřevěnou pyramidou vedení sekce rozhodlo vybudovat rozhlednu novou, tentokrát zděnou. Byl vybrán projekt na rozhlednu 20 m vysokou. Vedení sekce vyvolalo pro stavbu velkou kampaň a vyhlásilo sbírku a to nejen v rakouské, ale i pruské části Slezska. Stavbu organizovala zlatohorská sekce MSSGV. Rozhledna císaře Františka Josefa byla slavnostně otevřena 26. srpna 1898. Název rozhledny byl dán k počtu padesáti let vlády tohoto císaře.

V pohnuté době 1. světové války nebyl o turistiku zájem, rozhlednu zabrala armáda. Při meziválečném rozmachu cestovního ruchu byla v r. 1926 rozhledna renovována. Během 2. světové války byla vyhlídková věž obsazena wehrmachtem a sloužila jako vojenská pozorovatelna. Po roce 1945 byla rozhledna i s Rudolfovou chatou přidělena národní správě. Po zestátnění pozemků rozhlednu přebíral Klub českých turistů a po zrušení tohoto spolku byla předána městu. V padesátých letech se věž pro veřejnost uzavřela a nikdo o ni nejevil zájem. Rudolfova chata vyhořela do základů a již nikdy nebyla obnovena. V polovině 60. let o věž projevil zájem správa telekomunikací a využila ji jako televizního převaděče pro Zlaté Hory. V roce 1992 byl převáděč přemístěn na nový stožár. V roce 1996 na popud Klubu přátel Zlatých Hor se začalo s celkovou opravou schodiště a fasády. Klub přátel Zlatých Hor je ke stému jubileu stavby slavnostně zpřístupnil v červenci 1998 u příležitosti městských oslav - Zlatých dnů... Od 1. 8. 2015 provozuje rozhlednu město Zlaté Hory. V letech 2017-2018 proběhla celková rekonstrukce celého objektu.

Ze względu na wysokość 890 metrów nad poziomem morza Biskupia Kopa wygląda z polskiej równiny jak ogromna straż przednia Jeseníków. Jej nazwa pochodzi od kształtu góry, przypominającego mitrę biskupią.

Budowa pierwszej drewnianej wieży widokowej na granicy austriacko-pruskiej została zainicjowana przez sekcję zlatohorską stowarzyszenia Morawsko-Sląskie Sudeckie Towarzystwo Górskie (niem. Mährisch-Schlesischer Sudetengebirgsverein – MSSGV, czes. Moravsko-slezský sudetský horský spolek) v 1884 roku. Przygotowania budowlane rozpoczęły się w 1885 roku, a dla turystów otworzono ją w lipcu 1890 roku. Sześcioramienna drewniana piramida o wysokości 13 metrów miała kształt ostrosłupa ściętego i została zabezpieczona czterema linami stalowymi. W pobliżu została zbudowana Rudolfova chata, aby zapewnić możliwość odpoczynku i odświeżenia. W ciągu pięciu lat działalności pierwsza wieża została tak bardzo uszkodzona, że w 1896 roku zawaliła się. Po wielkich trudnościach z drewnianą piramidą kierownictwo sekcji zlatohorskiej postanowiło zbudować nową wieżę o wysokości 20 metrów. Zrobiono dużą kampanię i ogłoszono zbiórki pieniędzy nie tylko w austriackiej, ale także w pruskiej części Śląska. Budowę kierowała zlatohorska sekcja (MSSGV). Rozhledna císaře Františka Josefa (Wieża Widokowa Cesarza Franciszka Josefa) została otwarta w dniu 26 sierpnia 1898. Nazwa wieży została nadana w celu uczczenia pięćdziesięciu lat panowania cesarza.

Po pierwszej wojnie światowej ruch turystyczny mocno się zmniejszył. Wieża widokowa została zajęta przez wojsko. W okresie międzywojennym nastąpił rozkwit ruchu turystycznego a w 1926 roku wieża została rekonstruowana. Podczas II wojny światowej wieża widokowa przejęta przez Wehrmacht punktem obserwacyjnym. Po 1945 roku wieża widokowa i Rudolfova chata zostały przydzielone administracji państwowej. Po nacjonalizacji ziemi Klub českých turistů (Klub Českých Turystů) przejął wieżę widokową i po zakończeniu działalności stowarzyszenia przekazano ją miastu. W latach pięćdziesiątych była zamknięta dla publiczności. Rudolfova chata całkowicie zniszczył pożar a nowej nigdy nie zbudowano. W połowie lat sześćdziesiątych administracja telekomunikacji wykorzystała ją jako nadajnik telewizyjny. W 1992 roku nadajnik telewizyjny przeniesiono na nowy maszt. W 1996 roku z inicjatywy Klubu přátel Zlatých Hor (Klub Przyjaciół Zlatých Hor) rozpoczęła się naprawa fasady i schodów. Klub přátel Zlatých Hor otworzył ją ponownie z okazji 100. rocznicy budowy w lipcu 1998 roku w ramach trwających uroczystości miejskich – Zlatých dnů... Od 1 sierpnia 2015 roku zarządzana jest przez miasto Zlaté Hory. W latach 2017-2018 zrekonstruowano cały budynek.

1900

1940

1972

2001

www.zlatehory.cz

Strona 7

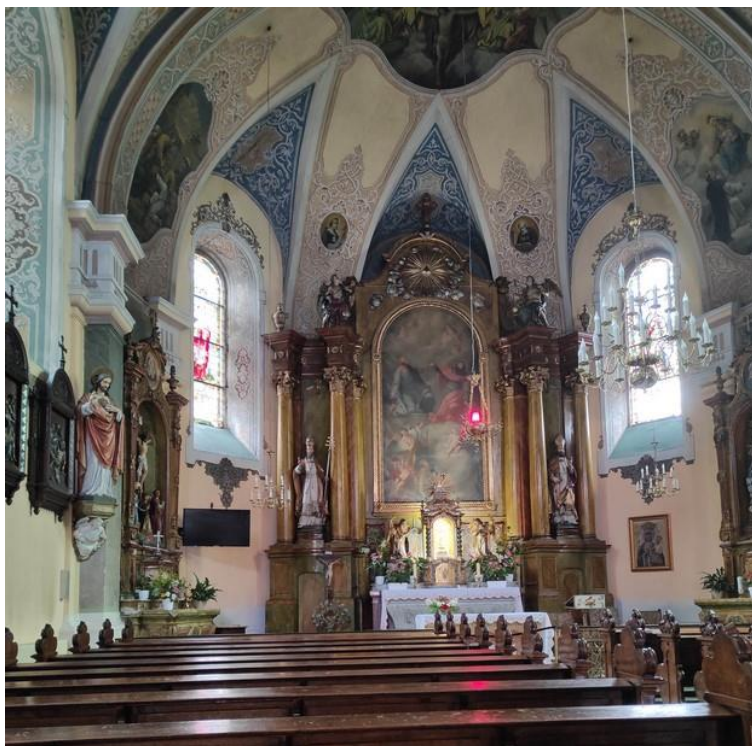
Widok na rynek w Prudniku. Na środku Ratusz, w głębi kościół pw. Św. Michała Archaniola

W drodze powrotnej z Jarnołtówka na dłużej zatrzymaliśmy się w Prudniku. To bardzo ciekawa miejscowość o bogatej historii. Miasto położone w woj. opolskim nad rzekami Prudnik i Złoty Potok. Miasto liczy ponad 20 tys. Mieszkańców. Założenie miasta przypisywane jest Wokowi z Rużomberka, najwyższemu marszałkowi Królestwa Czech i namiestnikowi Styrii. Miasto na prawie magdeburskim powstało w latach 1255-1259. Znajdowało się na ważnym szlaku handlowym z Nysy do Opawy. Pozostałością najstarszej zabudowy jest „Wieża Woka”, która wchodziła w skład zamku, który nie dotrwał do naszych czasów. W 1373 r. miasto dotknęła epidemia dżumy. Ocalała tylko grupka mieszkańców, która ukryła się w górach. W 1876 r. miasto uzyskało połączenie kolejowe z Nysą i Koźlem.

Na uwagę w Prudniku zasługują następujące zabytki:

- Kościół parafialny św. Michała i Archaniola. Obecny stan pochodzi z lat 1730-1738.
- Kościół św. Piotra i Apostoła oraz zespół klasztorny bonifratrów.
- Wieża Woka – pozostałość dawnego zamku
- Ratusz Miejski z 1782 r. z późniejszymi figura św. Jana Nepomucena.

Trochę na uboczu od centrum zlokalizowany jest Klasztor Franciszkanów w Prudniku- Lesie. Klasztor powstał w 1852 r. Szczególną czią jest otoczony obraz św. Józefa. W klasztorze od 6 października 1954 r do 28 października 1955 r. przebywał kardynał Stefan Wyszyński. W 1996 r. biskup opolski abp Alfons Nossol podniósł kościół do rangi sanktuarium św. Józefa. Oprócz kościoła znajduje się mały amfiteatr, grotta i piękny park. W pobliżu klasztoru zlokalizowano bardzo duży parking, który pozwala przyjąć tysiące pielgrzymów. W dniu 2 sierpnia odbywa się w klasztorze Odpust Porcjunkuli - Święto Matki Boskiej Anielskiej z Porcjunkuli pod Asyżem.

Na zdjęciu kościół św. Piotra i Pawła oraz zespół klasztoru bonifratrów w Prudniku

Na zdjęciu od lewej: „Wieża Woka” oraz Rynek z figurą św. Jana Nepomucena w tle kościół św. Michała Archaniola w Prudniku

Ratusz w Prudniku oraz mapa Euregonu Pradziad

Klasztor franciszkanów w Prudniku- Lesie

Klasztor franciszkanów w Prudniku- Lesie

Ostatnim punktem naszego programu był zamek w Mosznej. Miejscowość leży na szlaku z Prudnika do Krapkowic. Pochodzi od nazwiska Moschin, przybyłych tutaj w XIV w. Pałac stanowiący środkową część zamku powstał w 1723 r., gdy właścicielem Mosznej był Georg Wilhelm von Reisewitz. Posiadłość przeszła w 1771 r. w ręce Heinricha Leopolda von Seherr - Thosa. W 1853 r. właścicielem został Heinrich von Erdmansdorf, a w 1866 r. Hubert von Tiele- Winckler z Miechowic. Jego syn Franz Hubert był pomysłodawcą budowy obecnej formy zamku, gdy w 1896 r. spłonął barokowy pałac. Zamek posiada 365 pomieszczeń i 99 wież. Gościem zamku był Cesarz Wilhelm w latach: 1904,1911,1912. Przyjeżdżał tutaj na polowania. Dla niego zostało zbudowane jedno skrzydło zamku. Po II wojnie światowej, gdy Niemcy opuścili zamek przeszedł w ręce Skarbu Państwa. W latach 1961-1972 mieściło się tutaj sanatorium, w latach 1972-2013 Wojewódzki Ośrodek Profilaktyczno - Sanatoryjny. W 2013 r. Urząd Marszałkowski powołał Spółkę Moszna Zamek sp. Z o.o.

Zamek w Mosznej

Opracowanie i foto: Zbigniew Jaskiernia

„Kolczakówka piekąca” w Tatrach

W ostatnim okresie zaobserwowano pojawienie się w Tatrach *Kolczakówki piekącej* (*Hydnellum peckii*). Ten grzyb posiada krwisto czerwoną barwę, która z czasem czernieje. W wielu krajach znajduje się na „czerwonej liście” gatunków ginących. W Polsce „zab diabła” jest ściśle chroniony. Pojawia się w miejscu, gdzie rośnie sosna lub świerk, to z tymi gatunkami żyje w symbiozie. Grzyby dostarczają wodę i składniki nieorganiczne, a same czerpią składniki odżywcze.

14 sierpnia : Dzień Przewodników i Ratowników Górskich

Z okazji tego święta Redakcja „Klimka” dla wszystkich przewodników i ratowników górskich przekazuje najlepsze życzenia.

Tatrzańskie wspomnienia

Ciekawą relację z pobytu w Tatrach w dniach 9-21 sierpnia 2022 r. przekazała Redakcji „Klimka” Urszula. Przy sprzyjającej pogodzie zrealizowała następujące trasy:

- Dolina Jaworzynki i Dolina Olczyska
- Przełęcz pod Nosalem i Kuźnice
- Jaszczurówka - Polana Olczyska - Wielki Kopieniec - Polana Kopieniec – Cyrhla - Jaszczurówka.
- Jaszczurówka - schronisko Kalatówki - Hala Kondratowa - Jaszczurówka
- Jaszczurówka - Wielka Krokiew - Droga pod Regłami - Dolina za Bramką
- Wierch Poroniec - Rusinowa Polana.
- Ponadto odwiedziła wiele interesujących obiektów w Zakopanem: „Karczma przy młynie”, „Dom pod Jedłami”, Filia Muzeum Tatrzańskiego na Kosińcu, willa Józefa Cyrankiewicza (obecna Filia Muzeum Tatrzańskiego)

Ponadto spotkała się z przedstawicielami rodziny Skupień, tak bardzo zasłużonej dla schronisko w Hali Kondratowej, ale również dla polskiego sportu.

Z pewnością spotkanie z rodziną Skupień zaowocują relacjami w kolejnych numerach „Klimka”. Urszula corocznie zatrzymuje się w pensjonacie w Jaszczurówce, który mieli okazję ostatnio poznać delegaci na Zjazd PTT w czerwcu tego roku.

Opracowanie i foto: Urszula Mużykowska

W Dolinie Olczyńskiej i na Wielkim Kopieńcu

Nasi członkowie na turystycznym szlaku

Na zdjęciach: 1/ Nickulina i szlaki Beskidu Żywieckiego, 2/ Bystra w Tatrach.

Foto: Archiwum Oddziału PTT w Sosnowcu

**WYDAWCA: POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE Oddział/PTT im.Gen.
M.Zaruskiego w Sosnowcu**
Organizacja Pożytku Publicznego Nr KRS 0000115547
www.sosnowiec.ptt.org.pl, mail: zbigniew.jaskiernia@gmail.com
Redakcja: Redaktor Naczelny - Zbigniew Jaskiernia